DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

Torill Helene Larsen

Deres ref	Vår ref	Dato
	26/3623-2	11. november 2026

Svar på henvendelse om vurdering av valgbarhet etter valgloven § 3-3 andre ledd bokstav c

Kommunal- og distriktsdepartementet viser til e-post 27. oktober 2026 fra stabsleder i Evenes kommune Torill Helene Larsen til Valgdirektoratet. Henvendelsen gjelder om stabslederen i Evenes kommune er valgbar til kommunestyret. Valgdirektoratet har oversendt henvendelsen til departementet for besvarelse.

Gjeldende rett

Valgloven § 3-3 andre ledd inneholder bestemmelser om hvem som ikke er valgbare til fylkestinget eller kommunestyret:

> *(2) Utelukket fra valg til fylkestinget eller kommunestyret er*
> *a. statsforvalteren og assisterende statsforvalter*
> *b. kommunedirektøren i fylkeskommunen eller kommunen og hans eller hennes stedfortreder*
> *c. kommunalsjefer, etatssjefer og ledere på tilsvarende nivå i fylkeskommunen eller kommunen*
> *d. sekretærer for fylkestinget eller kommunestyret*
> *e. den som har ansvaret for regnskapsfunksjonen i fylkeskommunen eller kommunen*
> *f. de som foretar revisjon av fylkeskommunen eller kommunen*
> *g. ansatte i fylkesrådets eller kommunerådets sekretariat som har fått myndighet delegert fra rådet.*

Henvendelsen gjelder hvordan bokstav c, som fastsetter at utelukket fra valg til fylkestinget eller kommunestyret er «kommunalsjefer, etatssjefer og ledere på tilsvarende nivå i fylkeskommunen eller kommunen», skal tolkes.

Postadresse	Kontoradresse	Telefon*	Avdeling	Saksbehandler
Postboks 8112 Dep 0032 Oslo postmottak@kdd.dep.no	Akersg. 59 www.kdd.dep.no	22 24 90 90 Org.nr. 972 417 858	Kommunalavdelingen	Rebekka Orskaug 22 24 72 91

Det bes om veiledning til følgende spørsmål:

1.hvilke kriterier som skal brukes ved vurderingen av «ledere på tilsvarende nivå» i en tonivåmodell, og hvordan en stabsleder i ledergruppen og med tverrgående oppgaver bør vurderes etter dem,

2.om en stilling som beskrevet over omfattes av bokstav c, og om andre utelukkelsesgrunner i § 3-3 andre ledd, for eksempel bokstav d eller e, kan være aktuelle, og

3.om en person i en utelukket stilling er valgbar etter § 3-3 tredje ledd hvis vedkommende fratrer stillingen før kommunestyret trer i funksjon.

Departementets vurdering

Valgloven har likelydende regler om hvem som er utelukket fra valg til kommunestyret som kommunelovens regler for andre kommunale folkevalgte organer. Tilsvarende utelukkelsesgrunner som i valgloven § 3-3 andre ledd finner vi i kommuneloven § 7-3 første ledd. Om utelukkelse for «ledere på tilsvarende nivå», står det følgende i forarbeidene til kommuneloven (Prop. 46 L (2017–2018) s. 103):

«At begrensningen gjelder for ledere på tilsvarende nivå, innebærer at det må gjøres en konkret vurdering i den enkelte kommune ut fra hvordan administrasjonen er organisert. Ledere av enkeltstående virksomheter vil som hovedregel være valgbare, hvilket er en videreføring av gjeldende rett. Dette vil typisk dreie seg om rektorer ved skoler og ledere for sykehjem og barnehager. Det vil også kunne oppstå rollekonflikter for slike ledere, men departementet er enig i utvalgets vurdering om at virksomhetsledere ikke er en så sentral del av ledelsen i kommunen at det tilsier at de ikke bør være valgbare. Dersom det skulle oppstå rollekonflikter knyttet til disse ledernes deltakelse i folkevalgte organer, bør det være tilstrekkelig å falle tilbake på habilitetsreglene i forvaltningsloven og kommuneloven. I kommuner der for eksempel en rektor i praksis også er kommunalsjef, etatssjef eller leder på tilsvarende nivå, vil rektoren likevel ikke være valgbar. Departementet foreslår å videreføre at en folkevalgt ikke taper sin valgbarhet dersom vedkommende konstitueres i en stillingskategori som ville gjort at vedkommende normalt ville tapt valgbarheten. Det er en forutsetning for å beholde valgbarheten at konstitueringen er av midlertidig og kortvarig karakter. En konstituering på et halvt år vil være å regne som midlertidig.»

Begrepet «ledere på tilsvarende nivå» kom inn i valgloven av 2002 i 2019, som følge av ny kommunelov. Begrepet erstattet det tidligere begrepet «leder av forvaltningsgren». Utvalget som foreslo ny kommunelov, viste i NOU 2016: 4 s. 137 til at det ville

«være en stor fordel om man kan benytte et begrep som allerede er i bruk i kommunesektoren. Hovedtariffavtalen mellom KS og arbeidstakerorganisasjonene har i kapittel 3.4 bestemmelser om avlønning av ledere. Her skilles det mellom administrasjonssjefens toppledergruppe og andre ledere. Med toppledergruppen forstås kommunalsjef, kommunaldirektør, etatssjef og leder på tilsvarende nivå. Med andre ledere

siktes det til ledere som i sin stilling innehar et selvstendig delegert budsjett-, økonomi- og personalansvar. Etter utvalgets vurdering samsvarer dette med forståelsen av hvilke stillinger som under gjeldende rett faller inn under leder av forvaltningsgren.»

I NOU 2016: 4 s. 136 vises det til at bakgrunnen for at enkelte tjenestemenn skal være utelukket fra valg er at det er

«viktig å unngå sammenblanding av administrative og politiske funksjoner, noe man kan risikere dersom sentrale tjenestemenn velges til folkevalgte organer. Noen grupper av tilsatte er derfor ikke valgbare fordi det vil undergrave prinsippet om at det skal være et skille mellom folkevalgte som beslutningstakere og administrasjonen som premissutøver. Det vil også være uheldig om sentralt tilsatte i administrasjonen i egenskap av folkevalgte skal kunne overprøve forslag kommunedirektøren legger frem for de folkevalgte. I tillegg er noen stillingskategorier utelukket fordi de har bestemte kontrolloppgaver overfor kommunestyret og andre folkevalgte organer i kommunen. […]

Å være både folkevalgt og ansatt vil kunne føre til tvil om hvilken hatt den folkevalgte har på seg til enhver tid. Det kan bli spørsmål om den folkevalgte har vurdert saken ut fra rollen som folkevalgt eller rollen som ansatt. Dette vil kunne være ødeleggende for både innbyggernes, pressens og nasjonale myndigheters tillit til de folkevalgte, og dermed kommunene og det kommunale selvstyret. Det er derfor viktig at sentrale beslutningstakere i kommunens administrasjon ikke samtidig kan være med på å påvirke beslutningene som medlemmer av folkevalgte organer. Samtidig er det et viktig prinsipp at flest mulig bør kunne få delta i lokalpolitikken. Dette tilsier at færrest mulig bør utelukkes fra valg til folkevalgte organer.»

Hvorvidt en stilling omfattes av kategorien som er utelukket fra valg må valgstyret ta stilling til på bakgrunn av organiseringen av administrasjonen i den enkelte kommune. Tilsvarende gjelder for hvem som skal regnes som «sekretærer» og «den som har ansvaret for regnskapsfunksjonen» i kommunen. Avgjørende er ikke stillingstittel, men en konkret vurdering av stillingens reelle innhold.

For valg til kommunestyret presiserer valgloven § 3-3 tredje ledd at kandidater omfattet av utelukkelsesgrunnene i andre ledd, er valgbare dersom de fratrer stillingen før kommunestyret trer i funksjon. Valgloven § 5-5 bokstav d fastsetter at i slike tilfeller skal listeforslaget vedlegges «forsikring fra kandidater som på grunn av sin stilling ikke er valgbare».

Med hilsen

Marie Svendsen Mjøsund (e.f.)
kst. avdelingsdirektør

Rebekka Orskaug
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Valgdirektoratet

KOPI